

Remisspromemoria



Datum 2023-12-21

FI dnr 23-9510

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer. Ändringarna innebär att betaltjänstleverantörerna blir skyldiga att lämna uppgifter till inspektionen om hur de följer vissa bestämmelser om information till konsumenter om avgifter för betalkonton. Betaltjänstleverantörerna blir också skyldiga att lämna vissa uppgifter om betalkonton, bland annat om avslagna ansökningar om att öppna betalkonto, ansökningar om byte av betalkonto och om avslutade sådana konton.

Syftet med de föreslagna föreskriftsändringarna är att Finansinspektionen ska kunna ge information till Europeiska kommissionen om hur betaltjänstleverantörerna följer bestämmelserna om betalkonton, samt att inspektionen ska få ett bättre underlag för sin tillsyn.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024 med vissa särskilda ikraftträdandebestämmelser.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Målet med regleringen.....	4
1.3	Nuvarande och kommande regelverk	5
1.4	Regleringsalternativ	5
1.5	Rättsliga förutsättningar	6
1.6	Ärendets beredning.....	7
2	Motivering och överväganden	7
2.1	Uppgifter om hur företag följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter för betalkonton	7
2.2	Uppgifter om ansökningar om att öppna betalkonto.....	8
2.3	Uppgifter om ansökningar om byte av betalkonto	10
2.4	Uppgifter om avslut av betalkonton på betaltjänstleverantörens initiativ	11
2.5	Uppgifter om antal betalkonton som tillhandahålls konsumenter	12
2.6	När och hur uppgifter om betalkonton ska lämnas.....	13
2.7	Undantag från uppgiftsskyldighet	15
2.8	Ikraftträdande	16
3	Förslagets konsekvenser	16
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna.....	17
3.2	Konsekvenser för företagen	17
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	18

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund

Den 1 juni 2017 genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (nedan betalkontodirektivet) i svensk rätt genom ändringar i lagen (2010:751) om betaltjänster (nedan LBT). I LBT finns sedan dess ett förbud för kreditinstitut (en bank eller ett kreditmarknadsföretag) mot att vägra en konsument som är lagligen bosatt inom EES att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner. Det brukar uttryckas på så sätt att en konsument har rätt till ett sådant konto. Förbudet gäller numera även utländska kreditinstitut med filial i Sverige.

Förbudet mot att vägra en konsument att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner gäller inte om det skulle strida mot lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller om det finns särskilda skäl mot att tillhandahålla konsumenten ett betalkonto (4 a kap. 1 § LBT).

Ett betalkonto definieras i 1 kap. 4 § LBT som ett konto som innehas i en eller flera betaltjänstanvändares namn och som är avsett för genomförandet av betalningstransaktioner.

Med grundläggande funktioner avses enligt 4 a kap. 2 § LBT

1. tjänster som krävs för att öppna, inneha och avsluta ett betalkonto,
2. tjänster som gör det möjligt att sätta in medel på ett betalkonto,
3. tjänster som gör det möjligt att inom EES – över disk eller i uttagsautomater – ta ut kontanter från ett betalkonto, och
4. utförande av följande betalningstransaktioner inom EES:
 - a) autogirering,
 - b) betalningar genom ett debetkort, inbegripet betalningar online, samt
 - c) betalningar – inbegripet stående överföringar – vid terminaler, över disk och via onlinetjänster.

Att konsumenter nekas att öppna betalkonto med grundläggande funktioner eller får sina konton avslutade, är ett problem som har funnits i flera år. Finansinspektionen har kartlagt hur kreditinstituten hanterar skyldigheten att erbjuda betalkonton till konsumenter. I en rapport som publicerades den 15

december 2023 (Rätten till betalkonto – redovisning av Finansinspektionens tillsyn, FI dnr 23-2797) konstaterar inspektionen att antalet kunder som får sina betalkonton avslutade av bankerna har ökat på senare år. Kreditinstitutet nekar också konsumenter att öppna betalkonto i viss utsträckning, vilket innebär stora problem för dem som berörs. Betalningsutredningen pekar i sitt betänkande Staten och betalningarna (SOU 2023:16) på att det behövs statistik på området (se s. 266 i betänkandet).

Finansinspektionen är skyldig att underrätta Europeiska kommissionen (nedan kommissionen) om hur betaltjänstleverantörerna följer bestämmelserna i betalkontodirektivet om avgiftsinformation till konsumenter (se artikel 27 i det direktivet och 10 § förordningen [2010:1008] om betaltjänster [nedan betaltjänstförordningen]).

Inspektionen ska även underrätta kommissionen om följande:

- antalet byten av betalkonto som har genomförts och andelen ansökningar om byte som har fått avslag,
- antalet kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner,
- antalet betalkonton med grundläggande funktioner som har öppnats och andelen ansökningar om sådana konton som har fått avslag.

1.2 Målet med regleringen

Målet med den föreslagna regleringen är för det första att Finansinspektionen ska få författningsstöd för att ta fram statistik om betalkonton. Statistiken behövs för att inspektionen ska kunna fullgöra sin skyldighet att informera kommissionen om hur bestämmelserna om betalkonton följs i Sverige.

Målet är för det andra att Finansinspektionen ska få bättre förutsättningar att utvärdera hur bestämmelserna om rätt till betalkonto med grundläggande funktioner följs, samt i övrigt utvärdera hur tillgången till ett betalkonto ser ut för konsumenterna. Statistik på området skulle göra det möjligt för inspektionen att följa utvecklingen över tid och att analysera de trender som finns. Statistiken skulle därmed ge underlag för att bedöma om inspektionen behöver vidta åtgärder och i så fall vilka. Eftersom en uppsägning av ett betalkonto, eller en nekad ansökan om att få ett konto, har stor påverkan på den konsument som drabbas är det viktigt att samla in denna statistik.

1.3 Nuvarande och kommande regelverk

Enligt artikel 27.1 i betalkontodirektivet ska medlemsstaterna vartannat år ge följande information till kommissionen:

- uppgifter om betaltjänstleverantörernas efterlevnad av artikel 4, 5 och 6 i betalkontodirektivet (artikel 27.1 a),
- uppgifter om medlemsstaternas efterlevnad av kraven på att se till att jämförelsewebbplatser enligt artikel 7 i betalkontodirektivet existerar (artikel 27.1 b),
- uppgifter om det antal byten av betalkonto som har genomförts och andelen ansökningar om byte som har fått avslag (artikel 27.1 c),
- uppgifter om det antal kreditinstitut som erbjuder betalkonton med grundläggande funktioner, antal sådana konton som har öppnats och andelen ansökningar om betalkonton med grundläggande funktioner som har fått avslag (artikel 27.1 d).

I artiklarna 4–6 i betalkontodirektivet finns bestämmelser om avgiftsinformation (information om avgifter som företagen tar ut av konsumenter för olika typer av betaltjänster). Bestämmelserna har genomförts i svensk rätt genom 4 a kap. 4 b–5 a §§ LBT. I 3 kap. Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer (nedan FFFS 2018:4) finns ytterligare bestämmelser om information om tjänster, avgifter och konsumenters rättigheter.

Enligt 10 § betaltjänstförordningen ska Finansinspektionen underrätta kommissionen i den utsträckning som följer av artikel 27 i betalkontodirektivet.

I dagsläget saknas bestämmelser med krav på betaltjänstleverantörerna att lämna de uppgifter som inspektionen är skyldig att lämna vidare till kommissionen. Finansinspektionen har därför ännu inte lämnat någon under rättelse till kommissionen enligt 10 § betaltjänstförordningen.

Såvitt Finansinspektionen kan bedöma finns det inga förslag till kommande regelverk som kommer att påverka inhämtningen av statistiska uppgifter enligt de föreslagna föreskrifterna.

1.4 Regleringsalternativ

För att uppnå målen med regleringen behöver Finansinspektionen återkommande samla in uppgifter om hur de berörda företagen följer bestämmel-

serna i LBT om betalkonton. Inspektionen behöver också – av samma skäl – samla in statistiska uppgifter om byten av betalkonto, nekade ansökningar om betalkonto med grundläggande funktioner och avslutade sådana konton.

Alternativen till en bindande reglering i föreskrifter, med krav på berörda företag att återkommande lämna statistiska uppgifter om betalkonton, är antingen att lämna allmänna råd eller att avstå från att reglera. Om inspektionen skulle avstå från att reglera skulle motsvarande uppgifter i stället kunna hämtas in genom regelbundna kartläggningar. Detta alternativ skulle minska förutsebarheten för företagen och medföra en risk för att de uppgifter som hämtas in har sämre kvalitet. Att göra regelbundna kartläggningar av detta slag skulle dessutom vara resurskrävande och ineffektivt. Inspektionen har även övervägt att lämna allmänna råd i stället för att meddela föreskrifter. Allmänna råd innebär, precis som regelbundna kartläggningar, en lägre grad av förutsebarhet och sämre kvalitet på de uppgifter som samlas in. Av dessa skäl är inte heller allmänna råd ett lämpligt alternativ. Att meddela föreskrifter om periodisk rapportering framstår därför som det lämpligaste alternativet.

1.5 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter om betalkonton med grundläggande funktioner som en betaltjänstleverantör ska lämna (4 a kap. 10 § 3 LBT och 5 § 11 betaltjänstförordningen). I förarbetena till bestämmelsen (se prop. 2022/23:10 s. 12) anges att inspektionen, med stöd av bemyndigandet, kan meddela föreskrifter om att betaltjänstleverantörerna ska lämna de uppgifter som avses i artikel 27 i betalkontodirektivet. I förarbetena står det också att bemyndigandet dessutom möjliggör för inspektionen att meddela föreskrifter om vilka ytterligare uppgifter om grundläggande funktioner som en betaltjänstleverantör ska lämna, till exempel statistik som inte omfattas av artikel 27 i direktivet. Detta bemyndigande ligger till grund för de föreslagna bestämmelserna om rapportering av statistiska uppgifter om betalkonton.

Vissa språkliga och redaktionella ändringar föreslås i 6 kap. 2 § FFFS 2018:4. Bland annat flyttas bestämmelsens fjärde stycke. Dessa språkliga och redaktionella ändringar kan göras med stöd av bemyndigandet i 5 b kap. 6 § 2 LBT och 5 § 14 betaltjänstförordningen.

1.6 Ärendets beredning

Finansinspektionen höll den 25 oktober 2023 ett möte med en extern referensgrupp som fick möjlighet att lämna synpunkter. På referensgruppsmötet deltog företrädare för Svenska bankföreningen, Sparbankernas riksförbund, Swedish Fintech Association och Konsumenternas bank- och finansbyrå.

2 Motivering och överväganden

2.1 Uppgifter om hur företag följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter för betalkonton

Finansinspektionen föreslår att det ska införas en skyldighet för betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter om hur de följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter när det gäller betalkonton.

Skälet till att införa denna skyldighet är att Finansinspektionen behöver uppgifterna för att kunna uppfylla sin skyldighet att ge information till kommissionen enligt 10 § betaltjänstförordningen. De aktuella uppgifterna är de som avses i artikel 27.1 a betalkontodirektivet.

Det som avses med uppgifter om hur betaltjänstleverantörerna följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter när det gäller betalkonton, är leverantörernas bedömning av hur de följer bestämmelserna i 4 a kap. 4 b–5 a §§ LBT, som genomför artiklarna 4–6 i betalkontodirektivet. De bestämmelserna innehåller bland annat krav på

- att en betaltjänstleverantör i sin information till konsumenter ska använda vissa termer (4 a kap. 4 b §),
- att leverantören innan den ingår ett avtal om betalkonto ska ge konsumenten en särskild förteckning samt informera om avgifterna för vissa tjänster (4 a kap. 5 § första stycket),
- att leverantören ska hålla förteckningen samt en ordlista tillgänglig för konsumenten (4 a kap. 5 § andra stycket),
- att leverantören ska ge konsumenten kostnadsfri information om aktuella avgifter och räntesatser (4 a kap. 5 § tredje stycket), och
- att leverantören ska lämna information till en konsument om huruvida det är möjligt att köpa olika delar separat, om ett betal-

konto tillhandahålls tillsammans med en annan produkt eller tjänst (4 a kap. 5 a §).

Avsikten är att betaltjänstleverantörerna i denna del ska kunna besvara ett antal frågor med ja eller nej, så att uppgifterna lätt kan sammanställas och tillsammans bilda ett statistiskt underlag. I anslutning till vissa av frågorna kommer det krävas en förklaring, beroende på vad betaltjänstleverantören svarar.

Förslaget riktar sig till alla betaltjänstleverantörer som omfattas av FFFS 2018:4. Vilka typer av betaltjänstleverantörer som det är framgår av 1 kap. 1 § FFFS 2018:4. Enligt förslaget ingår därför följande betaltjänstleverantörer i den krets som omfattas av uppgiftsskyldighet:

- kreditinstitut,
- betalningsinstitut,
- registrerade betaltjänstleverantörer,
- institut för elektroniska pengar,
- registrerade utgivare av elektroniska pengar, och
- utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige.

Finansinspektionen har redan tillgång till de uppgifter som krävs enligt artikel 27.1 b betalkontodirektivet, det vill säga uppgifter om hur Sverige som medlemsstat i EU uppfyller kravet på att se till att det finns jämförelsewebbplatser enligt artikel 7 betalkontodirektivet. Därför finns det inte skäl att införa någon ny uppgiftsskyldighet som motsvarar den direktivbestämmelsen, och något sådant förslag lämnas inte.

2.2 Uppgifter om ansökningar om att öppna betalkonto

Finansinspektionen föreslår att det ska införas en skyldighet för betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter till Finansinspektionen om alla ansökningar från konsumenter om att öppna betalkonto. En betaltjänstleverantör ska för varje ansökan från en konsument om att öppna ett betalkonto redovisa om ansökan har bifallits, avslagits eller om beslut ännu inte har fattats i ärendet. Om en ansökan har avslagits, ska leverantören ange skälen för detta. Leverantören ska även ange datumet då ansökan mottogs samt, i tillämpliga fall, datumet då ansökan bifölls eller avslogs. Leverantören ska därutöver ange om ansökan avser ett betalkonto med grundläggande funktioner eller ett annat betalkonto.

Skälet för förslaget är för det första att Finansinspektionen ska få tillgång till de uppgifter som behövs för att underrätta kommissionen i den utsträckning som krävs enligt artikel 27.1 d i betalkontodirektivet.

För att kunna ge kommissionen den information som krävs enligt den nämnda artikeln räcker det att Finansinspektionen samlar in och lämnar uppgifter om sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 4 a kap. 1 § LBT, och att insamlingen sker från kreditinstitut (det vill säga banker och kreditmarknadsföretag). Det räcker också, för att lämna information till kommissionen, att Finansinspektionen får uppgifter om det antal kreditinstitut som erbjuder betalkonton med grundläggande funktioner, antal sådana konton som har öppnats och andelen ansökningar om betalkonton med grundläggande funktioner som har fått avslag.

Skälet för förslaget är för det andra att Finansinspektionen ska få bättre förutsättningar att utvärdera hur bestämmelserna om rätten till betalkonto med grundläggande funktioner följs, samt i övrigt utvärdera hur tillgången till ett betalkonto ser ut för konsumenterna över lag. Av det skälet föreslås en mer långtgående uppgiftsskyldighet än vad som krävs för att lämna information till kommissionen enligt betalkontodirektivet.

Intresset av att kunna utöva en effektiv tillsyn motiverar att uppgifter samlas in från alla betaltjänstleverantörer som omfattas av FFFS 2018:4, inte bara från kreditinstituten. Även betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer, institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare av elektroniska pengar och utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige bör vara skyldiga att lämna uppgifter om ansökningar om att öppna betalkonto.

För att Finansinspektionen ska få en god och samlad bild av hur reglerna om betalkonto följs, krävs också att betaltjänstleverantörerna lämnar uppgifter om alla ansökningar om att öppna ett betalkonto, inte bara ansökningar om att öppna ett sådant betalkonto med grundläggande funktioner som avses i 4 a kap. 2 § LBT. Finansinspektionen föreslår därför en sådan uppgiftsskyldighet. Eftersom uppgifter alltså kommer att lämnas om fler ansökningar om betalkonto än sådana som avser ett betalkonto med grundläggande funktioner, bör betaltjänstleverantörerna även vara skyldiga att för varje ansökan ange om den avser ett betalkonto med grundläggande funktioner eller ett annat betalkonto.

För att en effektiv tillsyn på området ska kunna utövas bör betaltjänstleverantörerna därutöver vara skyldiga att lämna fler uppgifter om ansökningar

om att öppna ett betalkonto än de som omnämns i 27.1 d i betalkontodirektivet. Utöver de uppgifter som nämns där bör betaltjänstleverantörerna vara skyldiga att lämna uppgifter till Finansinspektionen om datumet då en ansökan om ett betalkonto kom in till betaltjänstleverantören, datum för beslut i ett sådant ärende och skälen till att en ansökan om ett betalkonto har avslagits.

2.3 Uppgifter om ansökningar om byte av betalkonto

Finansinspektionen föreslår att det ska införas en skyldighet för betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter om varje ansökan om att byta betalkonto som de har tagit emot från en konsument. För varje ansökan från en konsument om att byta betalkonto ska betaltjänstleverantören redovisa om ansökan har bifallits, avslagits eller om beslut ännu inte har fattats i ärendet. Om en ansökan har avslagits, ska leverantören ange skälen för detta. Leverantören ska även ange datumet då ansökan mottogs samt, i tillämpliga fall, datumet då ansökan bifölls eller avslogs.

Skälen för förslaget är för det första att Finansinspektionen ska få tillgång till de uppgifter som behövs för att ge information till kommissionen i den utsträckning som krävs enligt artikel 27.1 c i betalkontodirektivet. Genom att samla in uppgifter om varje ansökan från konsumenter om att byta betalkonto, samt uppgifter om huruvida ansökan har bifallits, får inspektionen uppgifter om antalet byten av betalkonto som har gjorts och andelen ansökningar om byte som har fått avslag, det vill säga de uppgifter som nämns i den aktuella artikeln.

Finansinspektionen ska lämna uppgifter till kommissionen om byten av alla typer av betalkonton hos alla typer av betaltjänstleverantörer, och därför också alla betalkonton hos alla betaltjänstleverantörer som driver verksamhet i Sverige och omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten. De som ska lämna uppgifter är kreditinstitut, betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer, institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare av elektroniska pengar och utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige. Betaltjänstleverantörerna ska inte bara lämna uppgifter om sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 4 a kap. 2 § LBT, utan om alla betalkonton.

Skälen för förslaget är för det andra intresset av att kunna utöva en effektiv tillsyn över att betaltjänstleverantörerna följer de regler som gäller när en

konsument byter betalkonto. För att Finansinspektionen ska få en god och samlad bild av hur de reglerna följs, krävs att betaltjänstleverantörerna lämnar uppgifter om det datum då en ansökan om byte av betalkonto kom in till betaltjänstleverantören, datum för beslut i ett sådant ärende och skälen till att en ansökan om byte har avslagits. Om ett ärende är pågående ska betaltjänstleverantören ange att beslut ännu inte har fattats i ärendet.

2.4 Uppgifter om avslut av betalkonton på betaltjänstleverantörens initiativ

Finansinspektionen föreslår att det ska införas en skyldighet för betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter till Finansinspektionen om varje betalkonto som tillhör en konsument och som har avslutats på betaltjänstleverantörens initiativ. För varje betalkonto som tillhör en konsument och som har avslutats på betaltjänstleverantörens initiativ ska betaltjänstleverantören ange om det avslutade kontot var ett betalkonto med grundläggande funktioner eller ett annat betalkonto. Leverantören ska även ange vilket datum som kontot avslutades.

Skälet för inspektionens förslag är intresset av att utöva en effektiv tillsyn över att centrala konsumentskyddande bestämmelser i LBT följs. För en konsument är det oerhört kännbart att få sitt betalkonto avslutat, och det är av stor vikt att konsumenters betalkonton inte avslutas i fler fall än vad tillämpliga regler lämnar utrymme för. Därför är det av stor vikt att Finansinspektionen får kännedom om hur utbrett det är att konsumenters betalkonton avslutas på initiativ av betaltjänstleverantören.

Det finns mot den bakgrunden skäl att införa en skyldighet för alla betaltjänstleverantörer som driver verksamhet i Sverige – kreditinstitut, betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer, institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare av elektroniska pengar och utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige – att lämna uppgifter till Finansinspektionen om varje betalkonto som tillhör en konsument och som har avslutats på betaltjänstleverantörens initiativ. För att uppgifterna ska bli tillräcklig precisa bör betaltjänstleverantörerna vara skyldiga att lämna uppgifter om vilken dag ett betalkonto avslutades.

Finansinspektionen bör ha tillgång till uppgifter om vilken typ av betalkonto det är som avslutas på en betaltjänstleverantörs initiativ, antingen ett sådant betalkonto med grundläggande funktioner som avses i 4 a kap. 2 § LBT eller ett annat betalkonto. När det gäller den förstnämnda kategorin av betal-

konton är kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut skyldiga att tillhandahålla dem till en konsument, medan motsvarande skyldighet inte finns för övriga betalkonton. Betaltjänstleverantörerna bör därför vara skyldiga att, för varje betalkonto som tillhör en konsument och som avslutas på initiativ av betaltjänstleverantören, lämna uppgift om huruvida det avslutade kontot var ett betalkonto med grundläggande funktioner eller ett annat betalkonto.

Finansinspektionen behöver inte lämna uppgifter till kommissionen enligt artikel 27 i betalkontodirektivet om betalkonton som har avslutats. Föreskriftsförslaget grundar sig i denna del helt på Finansinspektionens behov av att få tillgång till uppgifter för sin egen tillsyn.

2.5 Uppgifter om antal betalkonton som tillhandahålls konsumenter

Finansinspektionen föreslår att det ska införas en skyldighet för betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter om det totala antalet betalkonton med grundläggande funktioner som leverantörerna tillhandahåller konsumenter och det totala antalet betalkonton som leverantörerna tillhandahåller konsumenter.

Skälet för förslaget är att Finansinspektionen bör känna till hur många betalkonton som totalt tillhandahålls konsumenter på den svenska marknaden. Inspektionen bör också känna till hur många av det totala antalet betalkonton som tillhandahålls konsumenter som är sådana betalkonton med grundläggande funktioner som avses i 4 a kap. 2 § LBT. På så sätt kan inspektionen bland annat bilda sig en uppfattning om hur många konsumenter som drar nytta av den skyldighet att tillhandahålla betalkonton med grundläggande funktioner som gäller för kreditinstituten och filialerna till de utländska kreditinstituten.

Eftersom även andra betaltjänstleverantörer än kreditinstitut kan tillhandahålla betalkonton, bör alla betaltjänstleverantörer omfattas av den nya uppgiftsskyldigheten. Enligt förslaget ingår därför kreditinstitut, betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer, institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare av elektroniska pengar och utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige i den krets som omfattas av uppgiftsskyldighet enligt bestämmelsen.

Finansinspektionen behöver inte lämna uppgifter till kommissionen enligt artikel 27 i betalkontodirektivet om det antal betalkonton som tillhandahålls till konsumenter. Föreskriftsförslaget grundar sig i denna del helt på Finansinspektionens behov av att få tillgång till uppgifter för sin egen tillsyn.

2.6 När och hur uppgifter om betalkonton ska lämnas

Finansinspektionen föreslår att kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige ska lämna uppgifter två gånger om året om hur de följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter när det gäller betalkonton. Företagen ska lämna uppgifter om ansökningar om att öppna betalkonto, byten av betalkonto, avslut av betalkonto på betaltjänstleverantörens initiativ och antal betalkonton som tillhandahålls till konsumenter. Uppgifterna om hur företagen följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter när det gäller betalkonton, om ansökningar om att öppna betalkonto, om byten av betalkonto och om avslut av betalkonton på betaltjänstleverantörens initiativ ska avse det närmast föregående kalenderhalvåret. Uppgifterna om det antal betalkonton som tillhandahålls konsumenter ska avse förhållandena vid utgången av det närmast föregående kalenderhalvåret. Uppgifterna ska ha kommit in till Finansinspektionen senast den 21 februari respektive senast den 21 augusti, och ska lämnas på det sätt som anges på Finansinspektionens webbplats.

Finansinspektionen föreslår att registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar ska lämna uppgifter en gång om året. Uppgifterna om hur de följer bestämmelserna om information om tjänster och avgifter när det gäller betalkonton, om ansökningar om att öppna betalkonto, om byten av betalkonto och om avslut av betalkonton på betaltjänstleverantörens initiativ ska avse det närmast föregående kalenderåret och vara uppdelade i halvår. Uppgifterna om det antal betalkonton som tillhandahålls konsumenter ska avse förhållandena vid utgången av de två närmast föregående kalenderhalvåren. Uppgifterna ska ha kommit in till Finansinspektionen senast den 21 februari och ska lämnas på det sätt som anges på Finansinspektionens webbplats.

Skälet till inspektionens förslag är att det är lämpligt att uppgiftsskyldigheten i fråga om statistiska uppgifter om betalkonton – när det gäller frekvens av och tidpunkter för uppgiftslämnande – utformas på samma sätt som

den skyldighet som finns i idag att lämna statistiska uppgifter om svikliga förfaranden (6 kap. 2 § FFFS 2018:4). Det leder till enhetlighet i reglernas utformning och förenklar för företagen när de ska fullgöra sin uppgiftsskyldighet. Eftersom uppgifterna om det antal betalkonton som tillhandahålls till konsumenterna till sin natur måste avse förhållandena vid en viss tidpunkt bör det preciseras i föreskrifterna att de uppgifterna ska avse förhållandena vid utgången av det närmast föregående kalenderhalvåret.

Uppgiftsskyldigheten bör alltså, precis som uppgiftsskyldigheten som rör statistiska uppgifter om svikliga förfaranden i 6 kap. 2 § FFFS 2018:4, utformas som periodisk rapportering. De flesta betaltjänstleverantörerna – kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige – föreslås vara skyldiga att lämna uppgifter halvårsvis för det närmast föregående kalenderhalvåret, och att lämna uppgifterna senast den 21 februari respektive senast den 21 augusti. Det är samma ordning som gäller i idag för de företagen i fråga om statistiska uppgifter om svikliga förfaranden.

Registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar föreslås vara skyldiga att rapportera endast en gång per år. Uppgifter från de företagen ska enligt förslaget ha kommit till inspektionen senast den 21 februari, och vara uppdelade per halvår, för att göra det möjligt att jämföra dem med de uppgifter som övriga betaltjänstleverantörer lämnar halvårsvis. Även i dessa delar överensstämmer förslaget med den ordning som gäller i dag för registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar, enligt FFFS 2018:4, när det handlar om statistiska uppgifter om svikliga förfaranden.

Eftersom det enligt EU-rätten inte är tillåtet för utländska motsvarigheter till registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar att tillhandahålla betalkonton i Sverige, föreslår Finansinspektionen att bestämmelsen om årsvis rapportering inte ska gälla för sådana utländska företag¹.

¹ Se artikel 32.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, och artikel 9.3 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG.

Alla berörda betaltjänstleverantörer ska enligt förslaget lämna uppgifterna på det sätt som anges på Finansinspektionens webbplats, i likhet med vad som gäller i dag för uppgifter om svikliga förfaranden.

2.7 Undantag från uppgiftsskyldighet

Finansinspektionen föreslår att uppgiftsskyldigheten när det gäller statistiska uppgifter om betalkonton inte ska gälla för betaltjänstleverantörer som endast tillhandahåller

- betalningsinitieringstjänster (tjänster som består i att en annan aktör än den som tillhandahåller ett betalkonto skickar en betalningsorder),
- kontoinformationstjänster (tjänster som består i att en annan aktör än den som tillhandahåller ett betalkonto samlar kontoinformation),
- penningöverföring, eller
- endast någon eller några av dessa betaltjänster.

Finansinspektionen föreslår därutöver att det ska finnas möjlighet för inspektionen att i ett enskilt fall besluta om undantag från skyldigheten att lämna statistiska uppgifter om betalkonton, om det finns särskilda skäl.

Skälet för förslaget till undantag från uppgiftsskyldighet för de betaltjänstleverantörer som endast tillhandahåller betalningsinitieringstjänster, kontoinformationstjänster eller penningöverföring, eller endast någon eller några av dessa betaltjänster, är att sådana betaltjänstleverantörer inte tillhandahåller några betalkonton. De kan därför inte bli skyldiga att lämna uppgifter om sådana konton. I förslaget finns en bestämmelse som undantar dessa betaltjänstleverantörer från den nya uppgiftsskyldigheten om betalkonton. Denna nya undantagsbestämmelse föreslås bli placerad i en ny paragraf tillsammans med den undantagsbestämmelse som i dag finns i 6 kap. 2 § fjärde stycket. Finansinspektionen föreslår vissa smärre språkliga ändringar i 6 kap. 2 § i samband med detta. Ingen ändring i sak är avsedd.

Skälet för förslaget att införa en generell möjlighet till undantag från skyldigheten att lämna statistiska uppgifter om betalkonton i det enskilda fallet, är att det bör finnas samma möjligheter för Finansinspektionen att medge undantag från den nya uppgiftsskyldigheten som från den uppgiftsskyldighet som finns redan i dag i 6 kap. FFFS 2018:4 om övergripande bedömning av operativa risker, säkerhetsrisker och åtgärder (1 §), om svikliga förfaranden (2 §), om allvarliga operativa incidenter eller säkerhetsincidenter (4 §) och om uppgifter om avgifter för tjänster (6 §). Den undantagsbestämmelse som i dag finns i 6 kap. 9 § FFFS 2018:4 föreslås därför bli

kompletterad så att inspektionen får möjlighet att besluta om undantag från skyldigheten att lämna statistiska uppgifter om betalkonton.

2.8 Ikraftträdande

Finansinspektionen föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 juli 2024. Uppgifter enligt de föreslagna föreskrifterna ska lämnas första gången senast den 21 februari 2025, och ska avse perioden från och med den 1 juli 2024 till och med den 31 december 2024.

Skälet för Finansinspektionens förslag är att föreskrifterna bör träda i kraft så snart som möjligt, samtidigt som de berörda betaltjänstleverantörerna får goda möjligheter att anpassa sig till den nya regleringen, bland annat i fråga om it-stöd för rapporteringen. Det framstår därför som lämpligt att föreskrifterna träder i kraft den 1 juli 2024.

Det första rapporteringstillfället bör inte infalla förrän den 21 februari 2025, för att företagen inte ska behöva lämna uppgifter för tiden innan de föreslagna föreskrifterna trädde i kraft. De uppgifter som då ska lämnas föreslås avse perioden från och med den 1 juli 2024 till och med den 31 december 2024. Det föreslås gälla för samtliga betaltjänstleverantörer, det vill säga även för registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar, som normalt ska lämna uppgifter endast en gång om året, och då för två halvårsperioder. Om de företagen inte skulle lämna statistiska uppgifter om betalkonton förrän den 21 februari det år då minst ett år har gått från föreskrifternas ikraftträdande, så skulle de dock inte lämna några uppgifter förrän den 21 februari 2026. Finansinspektionen anser är att det är en alltför avlägsen tidpunkt.

3 Förslagets konsekvenser

Finansinspektionen behöver statistiska uppgifter om betalkonton för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 10 § betaltjänstförordningen, och för att få underlag för tillsynen över hur betaltjänstleverantörerna följer vissa bestämmelser i 4 a kap. LBT. Förslaget bedöms inte påverka företagets arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Förslaget stämmer överens med artikel 27 i betalkontodirektivet, men går i vissa delar utöver vad som krävs för att information ska kunna lämnas enligt den artikeln (se avsnitt 2).

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Förslaget bedöms få positiva effekter för konsumenterna på så sätt att inspektionen får underlag för sin tillsyn över hur betaltjänstleverantörerna följer centrala konsumentskyddande bestämmelser i 4 a kap. LBT. Detta är särskilt viktigt eftersom en uppsägning av ett betalkonto, liksom en nekad ansökan om att få ett sådant konto, har en stor påverkan på den konsument som drabbas (se avsnitt 1.1).

3.2 Konsekvenser för företagen

Förslaget innebär att företagen kommer att omfattas av ett nytt rapporteringskrav. De betaltjänstleverantörer som berörs är följande betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betaltjänster i Sverige:

- kreditinstitut,
- betalningsinstitut,
- registrerade betaltjänstleverantörer,
- institut för elektroniska pengar, och
- registrerade utgivare av elektroniska pengar.

Även utländska betaltjänstleverantörer med filial i Sverige kommer att omfattas av rapporteringsskyldigheten. Inspektionen beräknar att totalt cirka 240 företag kommer att omfattas av den nya rapporteringsskyldigheten.

De ändrade föreskrifterna innebär att företagen behöver lägga tid och resurser på att skapa rutiner, processer och systemstöd för rapporteringen. Mot bakgrund av att Finansinspektionen tidigare har fört en dialog med vissa banker i frågan och att inspektionen sedan tidigare har uppmanat bankerna att föra statistik över nekade ansökningar om betalkonto med grundläggande funktioner och avslutade sådana konton, borde åtminstone bankerna vara förberedda på att det kommer att införas ett rapporteringskrav. Det kan antas underlätta arbetet för dessa företag.

I samband med en kartläggning av hur rätten till betalkonto säkerställs (se Finansinspektionens rapport Rätten till betalkonto – redovisning av Finansinspektionens tillsyn, FI dnr 23-2797), där Finansinspektionen bland annat har efterfrågat statistiska uppgifter om betalkonton, har inspektionen dragit slutsatsen att en mycket stor del av de uppgifter som företagen behöver för att kunna rapportera enligt de föreslagna föreskrifterna redan finns hos bankerna. Inspektionen bedömer också att det är bankerna som i första hand

kommer att drabbas av de kostnader som förslaget medför, eftersom det är hos bankerna de flesta betalkonton finns.

Förslaget kommer att medföra kostnader för företagen. Finansinspektionen bedömer dock att den största delen av kostnaderna som förslaget ger upphov till består i att företagen behöver ta fram processer och systemstöd för att kunna rapportera statistiska uppgifter om betalkonton. För mindre företag, som till exempel registrerade betaltjänstleverantörer, som ofta inte tillhandahåller sådana konton, kommer kostnaderna att bli mycket begränsade.

Finansinspektionen bedömer att kostnaderna för att analysera de nya föreskrifterna och för att göra nödvändiga anpassningar kommer att uppgå till mellan 14 760 kronor (10 timmar x 1 476 kronor) och 22 140 kronor (15 timmar x 1 476 kronor) per företag.

När det gäller övriga engångskostnader, till exempel för att ta fram systemstöd, beräknas kostnaden bli mellan 0 kronor och 295 200 kronor (200 timmar x 1 476 kronor) per företag.

Finansinspektionen bedömer att de administrativa kostnaderna för varje rapporteringstillfälle, inklusive löpande kostnader som underhåll av systemen, kommer vara begränsade. Uppskattningsvis blir kostnaden inte mer än 7 380 kronor (5 timmar x 1 476 kronor) per företag och rapporteringstillfälle.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

Förslaget innebär att Finansinspektionen kommer att kunna uppfylla sina skyldigheter enligt 10 § betaltjänstförordningen. Vidare innebär det att inspektionen får underlag för sin tillsyn över hur betaltjänstleverantörerna följer bestämmelserna i LBT om betalkonton. De nya reglerna kommer även att kräva utveckling av inspektionens rapporteringssystem.